

ח' מנחם אב ה'תשע"ה 24.7.15

מגזין מס' 339

שבת חזון/פרשת דברים

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

המגזין מוקדש לעילוי נשמת בנימין בן משה ורחל

הפתח הלבוי

אהבת ישראל היא אהבת ה'

"ואהבת לרעך כמוך" הוא פירוש וביאור על "ואהבת את ה' אלוקיך"; באהבת יהודי אוהבים את הקב"ה, שהרי ביהודי קיים חלק אלוקה ממעל, ומתוך אהבת היהודי, הפנימיות שבו, ממילא אוהבים את הקב"ה.

(בשם הבעל שם טוב, על פי 'היום-יום' י"ב מנחם אב)

התבוננות בדרך אפשר בטמון בפתגם ובאמרה החסידיים

חיצוניות ופנימיות

לכל אורך חייו בעולם הזה, צועד האדם כביכול על גבי קו תפר בלתי נראה שמשני צדיו שוכנים שני מימדים שונים זה מזה בתכלית - עלמא דאתגליא (העולם הגלוי) ועלמא דאתכסיא (העולם הנסתר).

הרובד החיצוני של המציאות היא שכבת פני הדברים הגלויה, הנראית כחזות הכל - עוצמה אדירה בעלת תבנית רבת פנים המקיפה עולם ומלואו. מציאות שרירותית זו, שמתראה כאילו אין דבר מעבר לה, שוקקת חיים רב מימדיים ורוחשת ללא הרף גירויים והתרחשויות: צבעים, ריחות, צלילים, טעמים, תחושות וכו', שעליהם נוספו אין ספור גוונים ושילובים...

אמנם באמת שכבה זו אינה אלא מעטפת קליפתית דקה, שמעבר לה, כמו מתחת לפני השטח, בצידה הסמוי של המציאות, חבויה מהותו הפנימית של כל דבר וענין. ברובד פנימי זה של המציאות מצויים שורשי כל הדברים ומאירה בו תכלית הכוונה האלוקית הטמונה בתוככי ההוויה של כל נברא ונברא. ובאשר רב לאין שיעור

הסמוי מן העין על הגלוי, הרי שקיימים במימד זה אין סוף עולמות ובהם ריבוי חלוקות ודקויות נסתרות לאין מספר.

לזכך את ההסתכלות

כאשר בוחנים ושופטים את המציאות בראייה שטחית על פי גילוייה החיצוניים, אזי (באשר "אין פרצופיהן שווין ואין דעותיהן שוות", הרי ש) תפיסת עולמו השונה והייחודית של כל אדם ואדם הופכת בנקל לאבן נגף ולמכשול ביחסים שבין אדם לחברו. ובפרט שעה שתפיסת המציאות אצל הזולת מנוגדת לתפיסתנו. אזי, בדרך הטבע, מצד היות האדם 'קרוב אצל עצמו', עלול הדבר להוביל לתרעומות ומחלוקות, המעלות מהלב למוח טינה ושנאה, חס ושלום, או קנאה, כעס, קפידה ודומיהן, המעכירים את האווירה ומעיבים על איכות החיים.

אמנם כאשר מתעורר האדם להתגבר על טבעו, ולהתבונן ולהשיב אל לבו כי שורש שורשם של כל הרבדים הפנימיים והחיצוניים, כולם כאחד, הוא האור

עלי אדמות. ההשתדלות הכנה ש'לא לחפש' ושלא להתפעל מחולשות ומומי הזולת, ע"י החדירה מבעד לרבדים החיצוניים עד לפנימיות הטהורה שבכל אחד ואחת מישראל, מביאה אותנו עצמנו למפגש עם חלק אלוקה ממעל שבתוכנו פנימה; ונמצא כי רב כחה של 'אהבת ישראל' לשמש כלי לאהבת עצמנו, וממילא לאהבת הבורא...

האלוקי המחיה ומהווה כל פרט ופרט בבריאה כולה - אזי, לפי ערך יגיעתו בהפנמת הדבר, ניטל אצלו תקפם של כל הסכסוכים מבית ומחוץ.
"כמים הפנים אל הפנים"

יתירה מזו, כאשר מוסיף האדם ופועל על עצמו לראות בתופעת הייחודיות של כל אדם ונברא גורם מפרה, אזי מאיר הדבר ומרומם חייו הגשמיים להפכם לגן עדן פורח

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:00 במושב חמד שבמרכז הארץ. הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:30) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת-חזון

שבת זו נקראת על שם "חזון ישעיהו" שמפטירים בשבת הסמוכה לתשעה באב (או בשבת החלה בתשעה באב עצמו). הפטרה זו היא האחרונה משלש הפטרות הפורענות שקוראים בשלש השבתות שלפני תשעה באב. אחרי תשעה באב קוראים 'שבע דנחמתא', הן שבע הפטרות הנחמה שמפטירים

בשבע השבתות הבאות.

ידועה אימרתו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב כי חזון הוא מ"לשון מחזה". בשבת זו בה "מראין מרחוק לכל אחד ואחד את המקדש דלעתיד", עלינו לעורר געגוענו וכיסופנו לביאת משיח צדקנו. לדרבן עצמנו להרבות במעשים טובים הממהרים ומזרזים את הגאולה האמיתית והשלימה בבנין בית המקדש דלעתיד כאן למטה.

תשעה-באב

רקע, הלכות ומנהגים..

לאורך כל הדורות מאז חורבן בית המקדש מתאבל עם ישראל בכמיהה לבניינו. מבט חטוף בלוח השנה היהודי ובסידור התפילה מבהיר מיד את מרכזיותו של בית המקדש בהווה היהודית. שלוש פעמים ביום, בסיום תפילות העמידה, אנו מוסיפים ומבקשים: "שייבנה בית המקדש במהירה בימינו", וגם ליל הסדר מסתיים בהכרזה "לשנה הבאה בירושלים". בית המקדש הוא המקום המיועד לעבודת האדם את בוראו ובו שוכן הקב"ה ומתגלה לעמו. התורה מחייבת כל יהודי במצות העליה לרגל אל המקדש שלוש פעמים בשנה, שם יתראה לפני האלוקים וגם יראה "את פני ה' אלוקיך" - יראה את פני השכינה. לפיכך בניין בית המקדש הוא תמצית משאלותינו של העם היהודי לדורותיו, שהרי כל צרות וייסורי עמנו אינם אלא תולדה של חורבן בית המקדש. הכמיהה לבניינו הינה למעשה הציפייה לבניינה המחודש של האומה היהודית ושיבתה למקומה הראוי לה, אזי תחזור השכינה לשכון בישראל להשפיע ולהאיר את העולם כולו.

א. חורבנו של בית המקדש הראשון - הבית הראשון שנבנה על ידי שלמה המלך עמד על מכונו ארבע מאות ועשר שנים, ונחרב בימי צדקיהו המלך ביד צבא

ט' באב - יום של פורענות

המשנה במסכת תענית מפרטת חמש פורעניות קשות שאירעו לעם ישראל במהלך הדורות ביום ט' באב:

"הארץ אשר עברנו בה לתור אותה - ארץ אוכלת יושביה היא וגו'", נתפתו בני ישראל להאמין לדברי המרגלים - "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא". אמר רבי יוחנן: תשעה באב היה; אמר להם הקב"ה - "אתם בכיתם בכייה של חינום ואני קובע לכם בכייה לדורות" (תענית כט).

ד. נפילת העיר ביתר - בימי מרד בר כוכבא (חמישים ושתיים שנה לאחר חורבן בית המקדש השני), התבצר בעיר ביתר כח יהודי גדול שמנה רבבות רבות מישראל. עיר זו שהיתה מרכז האוכלוסין הגדול והמבוצר ביותר בזמן המרד, נפלה גם היא בתשעה באב. בין תיאורי הזוועה המזעזעים והנוראיים שהתרחשו בנפילת העיר, מסופר בין השאר על נהרות דם אשר זרמו בעיר ובמורדותיה עד ששקע הסוס בדם עד חוטמו.

ה. חרישת ירושלים - לאחר דיכוי מרד בר כוכבא, בקשו הרומיים למחות כל זכר לריבונות יהודית בארץ ישראל. לשם כך שינו את שמה של הארץ ל"פלשתינה" על שם העם הפלשתי הקטן ששכן בדרום שפלת החוף מאות שנים קודם לכן.

את שמה של ירושלים שינו ל"איליה קפיטולינה", ואת אדמתה חרשו לאורכה ולרוחבה, כדי למחות ולהכחיד כל זכר לתפארתה. עם חרישת העיר ירושלים בט' באב, נתממשה נבואת הפורענות של הנביא מיכה: "ציון שדה תחרש" (ירמיהו כ"ו, י"ח).

ערב תשעה באב

השנה חל תשעה באב ביום השבת קודש. היות ואין נוהגים מנהגי אבלות בשבת, דחו חז"ל את צום תשעה באב ליום ראשון עשרה באב. הצום מתחיל מיד בשקיעת החמה, אך אין לנהוג שאר מנהגי אבלות עד צאת הכוכבים (מוצאי שבת).

נבוכדנצר מלך בבל בתשעה באב בשנת שלושת אלפים שלושת מאות שלושים ושמונה לבריאה (לפני 2,435 שנה).

ב. חורבנו של בית המקדש השני - עם חורבנו של בית המקדש הראשון הוגלו בני ישראל לבל. לאחר גלות בת שבעים שנה, התיר כורש מלך פרס את התחלת בנין הבית השני והמוני יהודים גולים עלו לירושלים. במקורות מסופר כי בעת הנחת היסודות לבניין בית המקדש החדש נתערבו קולות הבכי של הזקנים שראו בכבודו ותפארתו של הבית הראשון, עם תרועות השמחה של יתר העם. עשרים ושתיים שנה חלפו עד אשר הושלם בית המקדש השני, והוא עמד על תילו ארבע מאות ועשרים שנה.

בימי רבי יוחנן בן זכאי, לאחר מצור כבד על ירושלים שנמשך חודשים ארוכים, כבשו הלגיונות הרומיים את העיר והעלו באש את בית המקדש. היה זה בתשעה באב בשנת שלושת אלפים שמונה מאות עשרים ושמונה שנים לבריאת העולם (לפני 1945 שנה).

בין התיאורים המצמררים על אשר אירע בעת השריפה מסופר במדרש: "כשראה כהן גדול שנשרף (בית המקדש), עלה לראש גגו של היכל ועמו כיתות-כיתות של פרחי כהונה ומפתחות ההיכל בידיהם. אמרו לפני הקב"ה: 'ריבונו של עולם! הואיל ולא זכינו להיות גזברים נאמנים לפניך - הרי מפתחות ביתך מסורים לך!' וזרקום כלפי מעלה. יצאה כמין פיסת יד וקיבלתם. כשראו הכהנים והלוויים שנשרף בית המקדש, נטלו את הכינורים ואת החצוצרות... ונפלו באש ונשרפו".

ג. דור יוצאי מצרים ימותו במדבר - כאשר שבו המרגלים, שנשלחו ע"י משה (לבקשת העם) לתור את הארץ, והשמיעו באוזני העם דיבה רעה על הארץ:

עד מקום החיבור עם כף היד – וכך גם במהלך כל היום, כגון אם זקוקים לנטילת ידיים לאחר היציאה מהשירותים. לרחוץ על מנת להעביר ליכולך מותר, (שאינן זה בכלל רחיצה שאסרו) אך רק למקום הלכלוך ולא מעבר לכך.

בתפילת שחרית אין אומרים 'תחנון' ואין מניחים תפילין, משום שהתפילין נקראים 'פאר'. כמו כן אין מתעטפים בטלית גדול. קוראים בתורה "ויחל משה וגו'" ומפטירין בנביא ישעיהו מענין היום "דרשו ה' בהמצאו וגו'". אין אומרים 'שיר של יום' ולא 'פיטום הקטורת'. לאחר התפילה אומרים קינות בציבור, וראוי שכל אחד יקרא לעצמו מגילת 'איכה'.

אין עושים מלאכה הסובלת דיחוי (וכן לא משא ומתן של מסחר) עד צהרי היום. את מאכלי סעודת הערב שלאחר סיום הצום אין מכינים קודם חצות היום.

קודם תפילת מנחה מניחים בברכה טלית ותפילין וקוראים קריאת שמע עם שלוש הפרשיות; כמו כן משלימים 'שיר של יום' ושאר הקטעים שחסרו בתפילת הבוקר. את תפילת המנחה מתפללים בטלית ובתפילין.

אודות לימוד התורה נאמר "פקודי ה' ישרים משמחי לב", לפיכך מחצות היום של ח' באב ועד מוצאי תשעה באב אין לומדים אלא בענינים המטילים עצבות, כגון בעניני פורענות או אבלות.

מוצאי תשעה באב

תפילת ערבית מתפללים מיד אחר צאת הכוכבים כדי שלא להכביד את התענית על הציבור. יש המתחילים מוקדם מהרגיל, באופן שהתפילה תסתיים בסיום התענית (במקרה כזה, אחרי התפילה יש לחזור ולקרוא קריאת שמע בזמנה).

לאחר צאת הכוכבים נוטלים ידיים באופן הרגיל עד סיום כף היד. נוטלים שלוש פעמים לסירוגין, כמעין

מותר לאכול בשר, יין ושאר מעדני שבת ב'סעודה המפסקת' שלפני תחילת הצום (סעודה שלישית של שבת).

בצום תשעה באב חלים כל העינויים הנוהגים ביום הכיפורים: איסור אכילה ושתייה, איסור רחצה וסיכה (מריחת שמן וקרם), איסור נעילת הסנדל (נעליים או סנדלים עשויים עור) ואיסור יחסי אישות.

אחר צאת השבת אומרים 'ברוך המבדיל', חולצים את נעלי השבת העשויות מעור ונועלים במקומם נעלי בד וכד'. מתפללים תפילת ערבית עם נוסח 'אתה חוננתנו' של מוצ"ש, ואחר תפילת שמונה עשרה וקדיש אומרים ברכת 'מאורי האש' על נר הבדלה (או 2 להבות מוצמדות). לאחר תפילת ערבית קוראים בציבור 'קינות' ומגילת 'איכה'.

חולה שצריך לאכול מבדיל לפני אכילתו, ולא מיד במוצ"ש. ילדים אינם מבדילים לפני האכילה, וישמעו במוצאי הצום הבדלה ככל אנשי הבית.

אין רוחצים את הכלים שנשארו משבת, עד ליום ראשון אחר חצות היום.

סיום הצום: 24 דקות אחר השקיעה, בכל איזור ואיזור ע"פ הזמן שמופיע בלוחות, ולאחר ההבדלה דוקא. למי שקשה הצום ואינו יכול להמתין עד שיבוא בעל הבית לעשות הבדלה, יכול לשתות מים או תה/קפה ללא סוכר וללא חלב גם לפני ההבדלה.

מכניסת הצום ועד צהרי היום של תשעה באב אין יושבים כרגיל על כסאות, כי אם על גבי שרפרף נמוך או על גבי הארץ. כמו כן יש להצטער בענין משכב האדם, כגון אם רגיל לישון עם שתי כריות יישן באחת. אין מנהגינו לישון על הארץ.

יום תשעה באב

בבוקר נוטלים ידיים עד קשרי האצבעות בלבד, היינו

מקדשים את הלבנה בציבור. אם אפשר, טועמים משהו קודם לכן.

כיבוס במוצאי תשעה באב נדחה: בשנה זו שהצום הוא נדחה, מותר לכבס כבר במוצאי הצום, וכן אין נוהגין שאר דיני אבילות, חוץ מאכילת בשר ושתיית יין שאסורים עד למחרת בבוקר.

תשלומין על הנטילה בשחרית (בה נטלנו רק עד קשרי האצבעות). כמו כן יש לרחוץ את הפנים ולשטוף את הפה.

אחרי תפילת ערבית קודם שבירת הצום מבדילים בברכת 'בורא פרי הגפן' וברכת 'המבדיל' (ובלא ברכה על נר ובשמים), ושותין הכוס.

הסיפור השבועי

מאחורי הקלעים

אליו מכתב מחותנו, ר' משה, שבו נתבקש להחזיר לו את כספי הנדוניה שקיבל. תביעת ר' משה התבססה על תקנה שתיקנו רבנו תם וחכמי ישראל נוספים, שאין הבעל יורש את אשתו אם נפטרה בתוך שנה לנישואים.

בדק החתן הצעיר את צדדי ההלכה והתברר לו כי התקנה נתקבלה בקהילות אשכנז בלבד, אך לא בקרב יהודי ספרד. מכיון שהיה בן קהילת ספרד שבמצרים, טען כי אינו חייב להחזיר את דמי הנדוניה לר' משה.

בין שני הצדדים התפתח ויכוח נוקב וחרף. לדעתו של ר' משה הצטרפו רבנים אשכנזים, ובראשם המהרש"ל (רבי שלמה לוריא) מלובלין, בעוד רבני הספרדים, ובראשם החכם הרב מנצור (מגדולי רבני הקהילה המצרית), תמכו בצד החתן.

בניסיון אחרון להשיב אליו את הכסף החליט ר' משה לצאת בעצמו למצרים, אולם גם במצרים לא הצליח שום צד לשכנע את הצד השני בצדקתו. חכמי מצרים טענו כי תקנת רבנו תם מעולם לא נתקבלה במחוזותיהם.

ראה החכם הרב מנצור בצערו של ר' משה וביקש לסייע לו. "שמע נא לעצתי", אמר לו. "איש קדוש ומופלא התגורר עד לא מכבר בתוכנו, הלוא הוא רבי יצחק לוריא,

זמן רב חיפש ר' משה הגביר - מעשירי פולין - שידוך הולם לבתו כלילת המעלות. הצעות רבות זרמו אליו מכל רחבי פולין וגליציה. בסופו של דבר נמצא המיועד להיות בן זוגה - צעיר תלמיד חכם, עדין נפש ובעל מידות טובות...במצרים.

החתונה נערכה במצרים הרחוקה ומשכה אליה ציבור גדול של אוהבי תורה ויראי שמים. הסעודה התקיימה ברוב פאר והדר והיין נשפך כמים. גם נדוניה העניק ר' משה לבתו ביד רחבה, "מאה אלפים סלעים טבין ותקילין" - סכום אגדי באותם ימים.

בתום שבעת ימי המשתה שבו המחותנים לפולין, והכלה נשארה עם בעלה הטרי ומשפחתו במצרים, שם הוסיף החתן לשבת על התורה ועל העבודה, פטור מדאגות פרנסה לכל ימי חייו.

והנה, עוד קודם שמלאה שנה לחגיגת הכלולות נגדעה שמחת המשפחות באסון נורא - הכלה הצעירה נפטרה פתאום לבית עולמה והניחה בעל שבור ורצוף, הורים המסרבים להתנחם והמון קרובים ומכרים המומים.

חלפו כמה שבועות והחתן שנתאלמן השקיע עצמו בים התורה, בתקווה להפיג את יגונו הנורא. יום אחד הגיע

נפרעה ההלוואה עד יום מותו של הלווה. באותו זמן הלך גם המלווה לעולמו, וכך לא היה מי שיתבע את החוב. "בבית הדין של מעלה הוחלט כי כדי לתקן את הדבר יהיה על השניים לרדת שוב לעולם. ובכן, נשמת המלווה ירדה ונתלבשה בחתן ממצרים ואילו נשמת הלווה – בכלה מלובלין. הכלה נפטרה משום שכל ייעודה בעולם היה לפרוע את החוב לחתן, שירש את כספי הנדוניה שלה".

"וכיצד כל זאת נרמז במילים 'ואלה המשפטים'?", תהו התלמידים.

השיב להם האר"י: "את המילים 'ואלה המשפטים' מתרגם התרגום – 'דינא' [=דינים]; ב'פתח אליהו' מבאר – 'איהי רחמי' [=היא רחמים]; ואילו בזוהר הקדוש פירש – 'דא רזא דגלגוליא' [=זה סוד הגלגול].

"בסיפורם של החתן והכלה נתקיימו שלושת הפירושים, שלכאורה נראים סותרים זה את זה. שכן המשפט בבית דין של מעלה הוא דין, ועם זאת יש רחמים באפשרות שניתנה לנשמות אלה לחזור ולהתגלגל לעולם ולבוא על תיקונן".

כעבור זמן לא רב נפטר גם החתן ממחלה מסתורית. ויהי הדבר לאות ומופת כי צדקו דברי האר"י הקדוש.

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

המכונה 'האר"י'. נכון כי התגורר וחי עמנו במצרים, אך חותם הוא במכתביו בתואר 'האשכנזי' ונוהג במנהגי האשכנזים. עצתי לך כי תיסע אליו, ובקדושתו ובחכמתו בוודאי ינחה אותך בדרך הנכונה".

קיבל ר' משה את עצת החכם ויצא לצפת לפגוש את האר"י. לאחר שהקשיב לכל פרטי המקרה העצוב ולמחלוקת שהתפתחה, שקע האר"י בהרהורים שנמשכו זמן מה. לבסוף יעץ את עצתו: "הנח את הכסף בידי החתן".

ר' משה חש צביטה בלבו. "מקבל אני עליי את הדין", אמר בעיניים מושפלות, "אך אשמח מאוד אם יצייד אותי כבוד תורתו בנימוק לפסיקתו זו, שבוודאי תתמיה מאוד את כל רבני פולין".

"אמור להם כי המקור לפסיקתי נמצא באמור בתורתנו הקדושה 'ואלה המשפטים', אמר האר"י, סתומות. מבולבל מהתשובה שסתמה יותר משפירשה, נפרד ר' משה מהאר"י ושב ללובלין.

כעבור זמן הסביר האר"י לתלמידיו את פשר דבריו הסתומים: "לפני עשרים שנה הלכו לעולמם שני ידידים טובים. השניים היו סוחרים ויצאו יחדיו למסעותיהם. פעם אחת נגנב כספו של אחד הידידים, וחברו הלווה לו כסף רב, כדי שיוכל להמשיך לסחור. מסיבה כלשהי לא

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת דברים

משה מסכם, מוכיח ומזהיר

בראש חודש שבט בשנה הארבעים לצאת ישראל ממצרים, כחמשה שבועות לפני פטירתו, מסכם משה רבנו בעת חניית העם בעבר הירדן המזרחי, כמה מהמאורעות שאירעו בשנות הנדודים במדבר. הוא נושא בפני בני ישראל דברי תוכחה על מעללי אבותיהם במדבר ודברי אזהרה לקראת הכניסה לארץ ישראל.

משה פותח בדברי רמז המוכיחים את העם על חטאיו: תלונותיהם הרבות; עבודת בעל פעור; חטא העגל; מחלוקת קורח וכל עדתו; פרשת המרגלים ועוד.

לאחר מכן הוא סוקר את מהלך העיניים למן יציאתם על פי ציווי ה' מהר סיני, לאחר קבלת התורה, במגמה להגיע תוך ימים ספורים לארץ ישראל. אלא שעד מהירה, מביאות תלונותיהם וחטאיהם לעיכובים ולהארכת הדרך.

משה מתאר כיצד כשל כחו תחת משא טורח העם, מה שהביאו למנות (בעצת יתרו חותנו) שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות אשר ישאו על שכמם חלק חשוב מטורח ההנהגה וישפטו את העם בצדק וביושר.

חטאי המרגלים והמעפילים ותוצאותיהם

בדבריו מזכיר משה לעם העומדים להיכנס לארץ את בקשת העם כי ישלחו מרגלים שיתורו את ארץ כנען

כדי לעמוד על טיבה ועוצמת יושביה.

הסכמתי לכך, אומר משה, אך התוצאה היתה מאכזבת. כאשר חזרו המרגלים ובפיהם דיבת הארץ רעה, סרבתם לעלות אל הארץ המובטחת בשל יושביה הענקים ועריהם הוצורות. זאת למרות שראיתם הפירות המופלאים שהביאו המרגלים עימם מן הארץ ושמעתם את דברי השבח שסיפרו אודותיה, אשר ארץ זבת חלב ודבש היא.

הדבר עורר את כעס ה' אשר גזר על כל יוצאי מצרים הבוגרים כי ימותו במדבר. גזירה זו לא כללה את כלב ויהושע שהעידו כי טובה הארץ מאד מאד, וכן לא את דור הבנים שטרם הגיעו לגיל עשרים.

בשל רצונם לתקן את המעוות, יצאו המעפילים מיד למלחמת כיבוש הארץ. הזהרתני אותם, אומר משה, כי ללא רשות מה' לא יצלח הדבר ויסתיים באסון. אך הללו סרבו לחזור בהם והוכו על ידי האמוריים. בשל חטא המרגלים נגזר על העם לנדוד במדבר ארבעים שנה.

כיבוש ארצות סיחון ועוג

חטאם של המרגלים האריך בשלושים ושמונה שנה את שהותם של בני ישראל במדבר. ונמצא כי בסך הכל, בצירוף השנתיים שקדמו לכך, שהה העם במדבר ארבעים שנה.

משה ממשיך ומספר אודות ציווי ה' לישראל בנוגע

עבר הירדן המזרחי לראובן, גד וחצי שבט המנשה

לאחר כיבוש ממלכות סיחון ועוג, מזכיר משה, הוענקו ארצותיהם שבעבר הירדן המזרחי לשבטי ראובן, גד וחצי שבט המנשה. נחלתם זו ניתנה להם בתנאי שיצאו הם חלוצים לפני בני ישראל למסע כיבוש ארץ ישראל המערבית.

דברי חיזוק ליהושע

את דבריו מסיים משה בדברי חיזוק ליהושע תלמידו אשר ינהיג את העם לאחר מותו. משה מצווה לאזור אומץ אל מול ההתמודדויות שעוד נכוננו לו ולבטוח בה, אשר כשם שהכה את מלכי האמורי והבשן, כך יכה את יתר המלכים בארץ ישראל: "לא תיראום, כי ה' אלוהיכם הוא הנלחם לכם".

לאדומים בני עשיו, אשר אין להלחם בהם כיון שארצם ירושה היא להם. יש להניח להם אף כי לא אפשרו את מעבר העם דרך ארצם. כך גם משהגענו לגבול מואב ועמון, נצטוונו שלא להלחם גם בהם באשר ארצם ירושה היא להם כיון שבני לוט הם.

הראשון שהיה עליו לשלם את מחיר תוקפנותו כנגד ישראל היה סיחון מלך האמורי. לנוכח סירובו לאפשר את מעבר העם דרך ארצו, הורה הקב"ה לאסוף אנשי חיל מבני ישראל ולהכותו ואת כל עמו. אחריו מוכה גם עוג מלך הבשן ובני ישראל משתלטים על כל הערים הכבושות ומתיישבים בהן.

התחדשנו!

בוטאו לבקר

באתר המשודרג

Www.tanyaor.com

תוכחה נסתרת, אהבה גלויה

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

ספר 'דברים' נפתח בדברי התוכחה שמוכיח משה רבנו את בני ישראל על חטאי המדבר. דרך התוכחה מלמדת אותנו כיצד מוכיחים באמת – מתוך כבוד ואהבה לבני ישראל ויש אף צורך ללמד זכות על העם.

ניסיונות קשים

המילה "במדבר" רומזת ל"בשביל מה שהכעיסוהו במדבר", אבל יש בה גם לימוד זכות: מכיון שבני ישראל היו במדבר, שהוא ה"מדבר הגדול והנורא, נחש, שרף ועקרב, וצימאון אשר אין מים", מצב שמעמיד את האדם בניסיון קשה, אין להאשימם כל כך על שהכעיסו שם את הקב"ה.

בהמשך אומר משה: "בערבה". מפרש רש"י: "בשביל הערבה שחטאו בבעל פעור בשיטים בערבות מואב". אולם "בערבה" הלוא היא ערבות מואב, ואנו יודעים שהעם המואבי מוצאו מבתו הבכורה של לוט, ש"לא היתה צנועה" ו"פרסמה שמאביה הוא". על כן ברור שהמקום הזה היה מקום של פריצות, וממילא גם כאן היה הניסיון גדול ביותר. יש אפוא לראות גם בזה לימוד זכות על עם ישראל.

אחר כך אומר משה: "מול סוף". רמז "על מה שהמרו בים סוף, בבואם לים סוף". ברור שגם כאן יש לימוד זכות – הלוא בני ישראל עמדו אז במצב קשה ביותר, כשלא נראתה שום אפשרות טבעית להינצל, ואולי משום כך "המרו בים סוף".

כבודם של ישראל

גם על חטא העגל רמז משה לימוד זכות, כשכינה זאת

"אלה הדברים אשר דבר משה" (דברים א,א)

ספר דברים נפתח בדברי התוכחה שמוכיח משה רבנו את בני ישראל על החטאים שחטאו במשך ארבעים שנות הנדודים במדבר. הוא מגולל את האירועים שעברו על העם, ובתוך כך משמיע את דברי תוכחתו. אולם חז"ל אומרים, שדברי התוכחה נרמזים כבר בפסוק הראשון: "אלה הדברים אשר דיבר משה... במדבר, בערבה, מול סוף, בין פארן ובין תופל, ולבן וחצרות ודי זהב". המקומות המצויינים כאן רומזים לחטאים שונים של בני ישראל, שכן מקצת השמות אינם שמות מקומות כלל, אלא רק רמז לחטא.

לימוד זכות

למשל, אחד המקומות המוזכרים הוא: "ודי זהב". לא מצאנו שם כזה בכל סיפור נדודיהם של בני ישראל במדבר, כי לא היה מקום שנקרא 'די זהב'. לכן מפרש רש"י, שהשם הזה רומז לחטא העגל: "הוכיחן על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם".

משה רבנו בוחר להזכיר את כל החטאים הללו ברמז בלבד, כפי שמפרש רש"י: "הזכירם ברמז מפני כבודם של ישראל". יש להוסיף, שמשה לא הסתפק רק באזכור החטאים ברמז, אלא בחר רמזים שיש בהם גם לימוד זכות על עם ישראל.

למדנו אפוא עד כמה יש להיזהר בכבודם של ישראל, שגם כשמוכיחים אותם על חטאיהם, יש לעשות זאת ברמז ואף ללמד זכות על עם ישראל, כי גם הירידה הרוחנית של עם ישראל היא לצורך העלייה שתבוא אחר כך, עלייה שתגיע לשלימותה בגאולה האמיתית והשלימה.

במילים "די זהב". כשהתחנן משה לפני הקב"ה שיסלח לעם ישראל על חטא העגל, אמר: "אתה הוא שגרמת להם, שהשפעת להם זהב וכל חפצם, מה יעשו שלא יחטאו?". וכך יש גם כאן לימוד זכות, שחטא העגל נגרם מריבוי הזהב, שהעביר את בני ישראל על דעתם.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת",
על פי 'ליקוטי שיחות' כרך י"ד)

חסידות על הפרשה דברים

מעלת עבודת האתכפיא

ובמדבר אשר... נשאך ה' אלוקיך (א,לא)

התוכן הפנימי של מסעות בני ישראל במדבר, סמל הקליפות, הוא הכנעת כוחות הטומאה והרע, "אתכפיא סטרא אחרא". עבודה זו מנשאת ומרוממת את הנשמה עד רום המעלות.

(אור התורה')

יפוצו מעינותך חוצה

רב לכם שבת בהר הזה פנו וסעו לכם (א,ו)

אין אדם רשאי להסתגר באוהלה של תורה ולהסתפק בעבודתו עם עצמו, אלא עליו לנסוע למקום רחוק מיהדות ולהביא גם לשם את אור התורה.

(ליקוטי שיחות, כרך ב')

מארז ניגוני חב"ד

מ"ח ניגונים של התבוננות וכיסופים מפי הרב כלב!!
4 דיסקים ב-120 ש"ח בלבד (כולל משלוח)

להזמנות: 052-56-75-770

בקרו אותנו באתר
 המחודש www.tanyaor.com
 וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:
 בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התנ"ך

עודה ראשונה לנפשו

תניא
 מודעות
 עצמית
 ביהדות

YouTube f

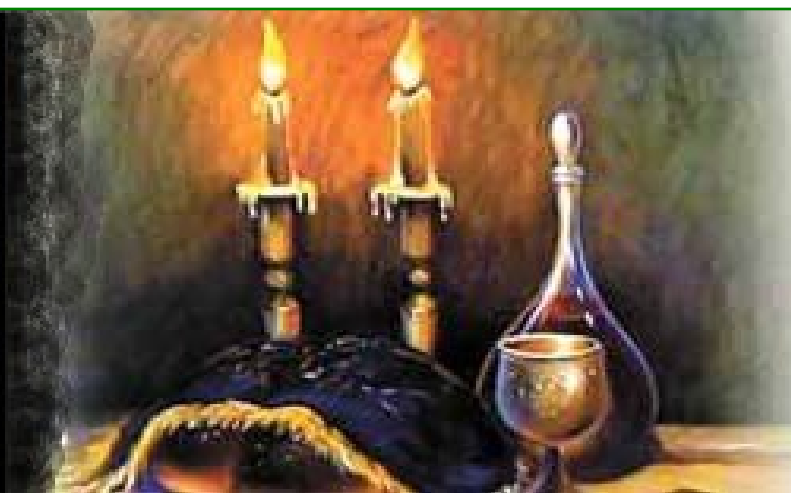
שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
 כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
 להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
Tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
 ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת הצום	צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון ק"צ)
20:10	20:22	19:06	י-ם
20:13	20:24	19:21	ת"א
20:14	20:25	19:14	חיפה
20:12	20:23	19:23	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון